

Dr hab. inż. arch. Anna Górka, profesor uczelni
Wydział Architektury
Politechniki Gdańskiej

Gdańsk, 20.11.2019 roku

RECENZJA PRACY HABILITACYJNEJ ORAZ POZOSTAŁEGO DOROBKU DR INŻ. ARCH. AGNIESZKI WILKANIEC

opracowana na podstawie decyzji Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów nr BCK-VI-L-6656/2019 z dnia 7 czerwca 2019r., ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2017 poz.1789), ustawy z dnia 3 lipca 2018r. Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz.1669), pisma Dziekana WA PG z dnia 08 października 2019r. w sprawie powołania na recenzenta

Merytoryczną podstawę opracowania recenzji stanowią:

1. Kopia wniosku do CK do spraw Stopni i Tytułów z dnia 8 lutego 2019 roku o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego w dziedzinie nauk technicznych w dyscyplinie architektura i urbanistyka
2. Niezwarty zestaw załączników, w skład którego wchodzi:
 - Potwierdzony odpis dyplomu doktora nauk technicznych
 - Autoreferat w języku polskim i angielskim (Załącznik 2)
 - Wykaz opublikowanych prac naukowych i twórczych prac zawodowych w języku polskim i angielskim (Załącznik 3)
 - Wykaz dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego oraz informacja o współpracy międzynarodowej w języku polskim i angielskim (Załącznik 4)
 - Monografia wskazana jako osiągnięcie naukowe Wnioskodawcy – *Stan zachowania i trwałość historycznych układów przestrzennych dawnych wsi i majątków w strukturze Poznania*. Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, 2018.
 - Kopie wybranych publikacji dokumentujących działalność naukową (Załącznik 6)
 - Oświadczenia współautorów przedłożonych, wybranych prac naukowych, osiągnięć projektowych i projektów badawczych, określające ich indywidualny wkład w powstanie tych prac (Załącznik 7)
 - Dokumentacja wybranych osiągnięć projektowych (Załącznik 9)
 - Forma elektroniczna wniosku na dwóch płytach CD.

Podstawowe informacje o Habilitantce

Pani dr Agnieszka Wilkaniec ukończyła studia na Wydziale Architektury Politechniki Poznańskiej w 2000 roku. Jej praca doktorska zatytułowana *Zieleń zewnętrznego pierścienia fortów poznańskich*, obroniona w 2004 roku na Wydziale Ogrodniczym Akademii Rolniczej im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu, zdobyła wyróżnienie Ministra Infrastruktury RP oraz Nagrodę Rektora tej uczelni. Habilitantka uzyskała dyplom doktora nauk rolniczych w zakresie ogrodnictwa. Od 2004 jest

adiunktem w Katedrze Terenów Zieleni i Architektury Krajobrazu na Wydziale Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. Rozwija zainteresowania naukowe sprzed doktoratu, popularyzuje osiągnięcia badawcze, aktywnie uczestniczy w życiu akademickim i udziela się w otoczeniu społecznym. Już w trakcie studiów podjęła działalność zawodową, którą kontynuuje.

Praca habilitacyjna ocena osiągnięcia naukowego

Monografia: Wilkaniec A., 2018. *Stan zachowania i trwałość historycznych układów przestrzennych dawnych wsi i majątków w strukturze Poznania*. Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. ISBN 978-83-7160-915-2

Recenzentami wydawniczymi monografii Pani dr Agnieszki Wilkaniec byli prof. dr hab. inż. arch. Marek Kowicki oraz dr hab. inż. arch. Elżbieta Raszeja, profesor uczelni (Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu). Praca liczy 402 strony. Na monografię składa się 11 numerowanych rozdziałów oraz streszczenie w języku polskim i angielskim. Rozdziały zasadnicze zostały podzielone na numerowane podrozdziały pierwszego rzędu i nienumerowane - trzeciego. Rozdział 10. zawiera *Aneks*. Rozdział 11. tworzą: spis literatury (402 pozycje bibliograficzne), spis źródeł kartograficznych, spis aktów prawnych i opracowań planistycznych oraz spis stron www.

Tytuł

Konstrukcja tytułu monografii w pierwszej chwili wydaje się zasadniczo redundantna. Zastosowanie powtórzeń bliskoznacznych terminów „stan zachowania” i „trwałość” oraz „historycznych” i dawnych” jest dezorientujące. Tytuł pracy powinien być sformułowany jednoznacznie.

1. Wprowadzenie

We *Wprowadzeniu* Autorka przedstawia zarys problemu, zakres przedmiotowy, czasowy i terytorialny opracowania oraz jego cel naukowy. Teza pracy nie została wyeksponowana. Mogłyby ją jednak stanowić stwierdzenia: „Układy ruralistyczne istniejące na terenie miast mają wartość historyczną i kulturową. Występowanie specyficznych, różniących się od miejskich struktur (...) decyduje o niepowtarzalnym charakterze przestrzeni i krajobrazu. (...) Monitorowanie i analiza ich przebiegu (przekształceń układów ruralistycznych) jest koniecznym elementem właściwego zarządzania tymi terenami.” Nie jest to podejście nowatorskie. Sformułowano cel ogólny pracy, jako „rozpoznanie zagadnienia funkcjonowania historycznych układów ruralistycznych we współczesnym mieście” oraz osiem celów szczegółowych, z których trzy (1., 2., 4.) są niemal równoznaczne. Nie zostało wyjaśnione zróżnicowanie pojęć „stan zachowania” i „trwałość”, stąd, podobnie jak w tytule, występują tu synonimicznie. Podkreślono niedostateczne rozpoznanie tematu dawnych układów ruralistycznych, istniejących w strukturze miast. *Wprowadzenie* kończy się zapowiedzią treści rozdziałów monografii, w tym treści *Wprowadzenia*, co jest już zbędne.

2. Przegląd literatury

Autorka dokonuje ogólnego przeglądu literatury polskiej i zagranicznej, która ilustruje współczesny stan badań nad terenami wiejskimi w zakresie dyscypliny architektura i urbanistyka. Jako aktualnie podejmowane wskazuje następujące zagadnienia: odrębność wsi i miasta, klasyfikacja układów przestrzennych i zróżnicowanie regionalne wsi, współczesne przekształcenia przestrzeni obszarów wiejskich, czynniki przekształceń i metody ich badań, wyróżniki krajobrazu wiejskiego i ich ochrona oraz zagadnienia związane z rozwojem miast i funkcjonowaniem stref podmiejskich. Stan badań został uszczegółowiony, w odniesieniu do istotnych dla pracy kwestii, w kolejnym rozdziale.

3. Przekształcenia, funkcjonowanie i ochrona historycznych układów ruralistycznych na terenie miast

Początek rozdziału 3. przynosi ogólne rozważania na temat pojęć wiejskości i tradycyjnej wsi. Za cenną należałoby uznać próbę zmierzenia się z pojęciem tradycyjnego krajobrazu wiejskiego. Na tle procesu transformacji wsi współczesnej przedstawiony został następnie problem trwałości krajobrazu wiejskiego. Autorka nie definiuje tego pojęcia. Przedstawia jednak „trwałość” jako opór, jaki elementy krajobrazu stawiają zmianom, co nadaje jej wymiar jakościowy. W rozdziale 4. okazuje się, że „trwałość” ma wymiar ilościowy. Jest to przejaw braku precyzji w wywodzie naukowym, w którym znaczenie stosowanych terminów powinno być od początku klarowne. Kolejny podrozdział poświęcony jest kwestii przestrzennych przemian wsi pod wpływem miasta i kształtowaniu się różnych form kontinuum miejsko-wiejskiego. Przyczyny tego zjawiska, jak wielu autorów przed nią, Kandydatka widzi w zmienionej sytuacji rolnictwa we współczesnej gospodarce. Dostrzega również wpływ koncepcji rozwoju miast na zjawisko rozpraszania się zabudowy na terenach otwartych i rolniczych, znajdujących się w ich granicach. Omawia potencjał ekologiczny, produkcyjny i społeczny tych obszarów dla jakości życia w mieście. Problem współczesnych przyczyn przyłączania wsi do miast został podjęty w tym miejscu jedynie w ograniczonym zakresie, pomimo że jest fundamentalny dla studiowania „obecności struktur ruralistycznych w strukturze miasta” (s.33). W rozdziale 3. Autorka objaśnia ponadto znaczenie badania historii przemian struktur przestrzennych w ocenach krajobrazu oraz podkreśla równorzędność stosowanych w analizach krajobrazowych metod ilościowych i jakościowych. Tę część pracy kończą rozważania na temat metod ochrony terenów otwartych i elementów dziedzictwa kulturowego wsi, w których powraca temat przemian pod wpływem urbanizacji. Cały rozdział ma charakter, miejscami chaotycznego, opisu stanu wiedzy. Autorka konstruuje fundament własnych badań, ale nie formułuje oryginalnych spostrzeżeń.

4. Materiały i metodologia badania

Przedstawiona metoda przynależy do metodyki ocen krajobrazu, stosowanych w celu identyfikacji i klasyfikacji jego cech, w ochronie, planowaniu i zarządzaniu przestrzenią. Przedmiot oceny stanowi przestrzeń widziana i dynamika jej zmian. Istotnym aspektem badań jest dawność i stan zachowania cech historycznych krajobrazu aktualnego. Przyjęta perspektywa tłumaczy objęcie analizami wyłącznie układów o zachowanej czytelności oraz ich zakres. Jednak nie zostało wyjaśnione, w jaki sposób dokonana została wstępna ewaluacja. Wykluczenie z badań wsi włączonych częściowo w granice Poznania (s.49) jest formalnie uzasadnione. Jednak ograniczenie obszaru naukowego zainteresowania Autorki do dawnych wsi w obrębie współczesnego miasta nie zostało jasno umotywowane. Czy miejski zarząd nad obszarami dawnych wsi ma wpływ na specyfikę ich urbanizacji, skuteczność ochrony lub sposoby kształtowania? Porównawcze studia przekształceń

rozdzielonych granicą administracyjną obszarów częściowo włączonych do miasta być może dałyby odpowiedź na to pytanie. Autorka sama je w końcu zadaje, chociaż od razu i zdecydowanie porzuca (s.303).

W tej części pracy określone zostały wyjściowe materiały kartograficzne oraz omówiono zasady zastosowania narzędzi systemu informacji geograficznej w badaniach ilościowych dziewięciu wybranych wsi. W opinii recenzentki nie opisano ich wystarczająco precyzyjnie. Oprócz nazwy narzędzia do obróbki danych przestrzennych powinny zostać podane również źródła danych (np. Ewidencja Gruntów i Budynków, Baza Danych Obiektów Topograficznych Kraju udostępnione przez Głównego Geodetę Kraju) oraz przyjęte do obliczeń założenia, np. dotyczące sposobu definiowania terenów zabudowy zwartej (s.50). Autorka informuje, że podstawę analiz ilościowych dla sytuacji współczesnej stanowiły zdjęcia lotnicze (ortofotomapa) oraz badania terenowe na przestrzeni 10 lat (różne datowanie: 2005-2015, s.50 i 2008-2017, s.52). W związku z tym należałoby wyjaśnić, w jaki sposób wyłącznie na ich podstawie udało się jednoznacznie ustalić rozróżnienie terenów pól, łąk i pastwisk oraz granice działek budowlanych. Ponadto założenia pomiarów przy konwersji pól w łąki i pastwiska oraz odwrotnie nie są jasne.

Wybór struktur przestrzennych do oceny bonitacyjnej nie budzi zastrzeżeń. Autorka czytelnie opisuje jej zasady. Dyskusyjna jest teza o jednakowym wpływie stanu zachowania poszczególnych układów na stan zachowania całej wsi lub majątku (s.52). Przyjęcie tego założenia stanowi słabą stronę metody i zmniejsza zaufanie do uzyskanych wyników (s.55). Treść podrozdziału 4.5 stanowi zasadniczo powtórzenie informacji zawartych w podrozdziale 4.3. W podrozdziałach 4.6 - 4.7 opisane zostały zasady obliczania wskaźników, które stanowią niejako syntezę wyników badań. Są to: wskaźnik trwałości układów przestrzennych (dla oceny uogólnionej, bonitacyjnej) i wskaźnik zmiany powierzchni zabudowy (dla oceny uszczegółowionej w środowisku GIS).

Autorka w zasadzie nie wyjaśnia celowości podjętych badań ilościowych. Wskazuje jedynie możliwość wykorzystania GIS oraz wspomagającą rolę obiektywizacji w planowaniu, kształtowaniu i ochronie krajobrazu (rozdział 3). Przydatność i zastosowanie analiz ilościowych, w szczególności na poziomie lokalnym, powinny być poddane dyskusji w świetle odchodzenia od dominacji statystycznego ujęcia w studiach nad krajobrazem. Zdaniem recenzentki wyniki ilościowe mogą okazać się bardziej użyteczne na poziomie agregacji danych, np. na poziomie regionalnym, niż w planowaniu miejscowym. Znajomość wskaźników trwałości lub zmiany powierzchni zabudowy dla wsi w województwach mogłaby przykładowo wspierać decyzje o ustanawianiu krajobrazów priorytetowych w odgórnej procedurze trwającego audytu krajobrazowego. Ujęcie matematyczne ma poza tym oczywiste znaczenie dla kreowania nowych teorii, ale Autorka nie podejmuje tego wyzwania.

5. *Kształtowanie się i przeobrażenia układów przestrzennych wsi*

Rozdział 5. liczy 212 stron i realizuje zasadniczy cel monografii. Zawiera syntetyczny opis etapów wzrostu powierzchni Poznania przez włączanie kolejnych 44 wsi i majątków w granice administracyjne miasta oraz katalog opisów przemian wszystkich badanych jednostek. Przypisanie wsi lub majątku do określonego etapu następuje tu wyłącznie w tekście (i to nie zawsze), co utrudnia rozpoznanie całego procesu (informację o dacie włączenia w granice miasta znajdujemy dopiero w rozdziale 6., tab. 6 i tab.7).

Autorka opisuje kolejne wsie w porządku włączania w granice miasta. Przedstawia ich lokalizację w mieście i nakreśla zarys rozwoju przestrzennego do czasów współczesnych. Określa stan zachowania i czytelność struktur przestrzennych dawnych wsi oraz cechy ich współczesnej ekspozycji krajobrazowej. Jedynie w przypadku wsi Janikowo (s. 150-155) brakuje informacji o jej walorach widokowych. Do każdego opisu dołączono fotografie oraz zestaw map archiwalnych (i czasami archiwalnych zdjęć lotniczych), mapę topograficzną (nie zawsze, brak np. w przypadku Starołęki Małej) oraz ortofotomapę, niekiedy dodatkowo mapę z podziałami katastralnymi. Zestawy map przedstawiają ewolucję układów przestrzennych wsi. Numerami na białym tle zaznaczono granice wsi (1) oraz ich struktury przestrzenne. Porządek numeracji nie został objaśniony. Skala map oraz naniesione oznaczenia czasami utrudniają identyfikację wskazanych elementów. Niepotrzebną barierę stanowi, stosowane niekiedy, umieszczenie zbiorczych opisów do map na nowej stronie.

Do dziewięciu opisów dołączono efekty analiz wykonane w środowisku GIS. Przedstawiono układy przestrzenne wsi na początku XX w. z zaznaczeniem współczesnego stanu zachowania historycznych struktur oraz współczesne pokrycie i użytkowanie terenu (brakuje przymiotnika „współczesne” w legendach do tych map). Wykonano również diagramy prezentujące zmianę struktury użytkowania i pokrycia terenu na początku XX w. i współcześnie. Na mapie i na diagramie kołowym nie zachowano jednolitej kolorystyki dla oznaczenia nieużytków.

Opisy są metodyczne i dobrze uporządkowane. Jednak zapoznanie się z całym katalogiem jest dla czytelnika nużące.

6. Wyniki badań stanu zachowania i trwałości układów przestrzennych dawnych wsi na terenie Poznania

Zasadniczą treść tego rozdziału stanowią zestawienia tabelaryczne wyników oceny oraz ich omówienie. Autorka objaśnia wyniki bonitacyjnej (tab.1) i uszczegółowionej (tab.2) oceny stanu zachowania sześciu wybranych układów: od najlepiej zachowanego systemu drogowego po najgorzej zachowane układy folwarczne. Stan zachowania alei opisany jest poza tym porządkiem, jako ostatni. Zestawiono długości ciągów alejowych dawniej i współcześnie (tab.3); pominięto takie samo zestawienie dla dróg. Jako prawdopodobne przyczyny różnego stanu zachowania analizowanych układów przestrzennych wskazano m.in.: procesy historyczne, jak parcelacje majątków w I połowie XX w., wielkie inwestycje, zmianę funkcji oraz objęcie ochroną prawną. Analiza przyczyn zmian nie jest systematyczna.

Przeprowadzono porównanie wyników badań uzyskanych metodą uogólnioną i szczegółową dla układów, które można opisać miernikami ilościowymi (długość dróg i alei, powierzchnia pokrycia terenu). Stwierdzono kierunkową zgodność wyników dla oceny stanu zachowania dróg i alei oraz miejscami znaczące rozbieżności w ocenie stanu zachowania użytkowania i pokrycia. Autorka doszukuje się ich przyczyny w dwóch różnych wartościach pomiaru stanu zachowania pokrycia i stanu zachowania użytkowania terenu. Nie jest jasne znaczenie objaśnienia do tab. 2, odnoszące się do „stopnia zachowania obiektów/struktur”, który wydaje się powielać wskaźnik trwałości układu, ale miejscami jest z nim sprzeczny, np.: Winiary: ocenione jako „zachowane” przy wtup, który wynosi 40%. Z zauważonych wad obu metod Autorka wyciąga wnioski o przydatności ich łączenia. Tymczasem, zdaniem recenzentki, uzyskane wyniki mogą równie dobrze potwierdzać tezę o mniejszej przydatności oceny ilościowej niż jakościowej w analizach krajobrazu historycznego. Poza tym logicznym wnioskiem z porównania ocen stanu zachowania metodami uogólnioną i szczegółową

powinno być stwierdzenie o wyższej użyteczności oceny stanu zachowania dróg i alei, które jednak nie pada.

W podrozdziale 6.3. zidentyfikowane zostały czynniki wpływające na stan zachowania badanych struktur. Ze wskaźnikiem trwałości układów przestrzennych udało się skorelować czynnik odległości od miasta, okres włączenia do miasta i wzrost powierzchni zabudowy. Czynnik czasu nie został zilustrowany. Poza trzema wymienionymi, wskazano jeszcze dwa czynniki, tj. usytuowanie w mieście oraz sposób użytkowania terenu, jednak dla pierwszego z nich nie znaleziono korelacji a drugi mieści się zasadniczo w wymienionym już czynniku wzrost powierzchni zabudowy.

Następnie na podstawie przyjętych kryteriów ustalono jednostki o zachowanym wiejskim charakterze krajobrazu. Ocena ta nie jest całkowicie zbieżna z uzyskanymi wskaźnikami trwałości układu przestrzennego dawnych wsi. Wymaga to wyjaśnienia, ponieważ może być podstawą podważenia zasadności zastosowania obliczeniowej metody oceny w obrębie studiów krajobrazowych na poziomie lokalnym. W odniesieniu do opisu dynamiki przekształceń badanych struktur należy żałować, że Autorka na podstawie przeprowadzonych analiz nie pokusiła się o diagnozę dynamiki zmian w powiązaniu z zapisami kolejnych planów rozwoju miasta.

7. Struktury przestrzenne historycznych wsi i majątków we współczesnych opracowaniach planistycznych

Opisano tu postulaty studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, obowiązującego i wcześniejszego, w odniesieniu do badanych wsi, zapisy miejscowego planu ogólnego z 1994 roku oraz obowiązujących planów z lat 2005-2015. Przegląd planów miejscowych skłonił Autorkę do wniosku o niedostatecznym wykorzystaniu mpzp jako narzędzi ochrony historycznych zasobów przestrzennych m.in. z powodu niedostatecznego rozpoznania tych ostatnich. Przytoczone zostały liczne przykłady niecelnych lub niefortunnych zapisów. Omówiono obecność zagadnienia ochrony dawnych układów ruralistycznych w suikzp innych miast w Polsce, ale nie wskazano celu i wniosków z tego opisu. Ustalenia obowiązujących mpzp dla badanych, dawnych wsi zebrano w Części 1. Aneksu.

8. Dalsze funkcjonowanie historycznych struktur przestrzennych dawnych wsi na terenie Poznania

Omawiany rozdział rozpoczyna opis tabeli z Części 2. Aneksu. W oparciu o przegląd badań wskazano w niej rodzaje i przyczyny zagrożeń poszczególnych struktur przestrzennych dawnych wsi. Oceniono stopień ich nasilenia i sposoby przeciwdziałania. Obliczono procentowy udział zidentyfikowanych zagrożeń. Podkreślono wartość zawartych w tabeli wytycznych dla mpzp. Następnie ponownie podjęto temat znaczenia zapisów planistycznych dla ochrony krajobrazu.

Istotnym elementem tej części pracy jest powiązanie wartości wskaźnika trwałości układów przestrzennych z wytycznymi do ich ochrony.

Kolejne podrozdziały zawierają omówienie zagrożeń związanych z wpisaniem się układów dawnych wsi w strukturę miasta. Zagadnienie to odróżniono od zagrożeń związanych z przemianami tych układów, co jest niesłuszne, gdyż są to kwestie zasadniczo tożsame, czego dowodzą chociażby zapisy w Części 2. Aneksu. Rozdział 8. kończą rekomendacje, dotyczące postulowanych opracowań poświęconych zasobom historycznym i krajobrazowym dawnych wsi (które, zdaniem Autorki,

należałoby wykorzystywać systemowo przy sporządzaniu mpzp). Zamieszczone tu wnioski opisują znane z wielu opracowań polskich i zagranicznych standardy analiz krajobrazowych. Omówienie ogólnych zasad ochrony i wykorzystania walorów historycznych układów ruralistycznych w celu poprawy jakości przestrzeni miasta bardzo zyskałoby na wartości, gdyby rozszerzyć je o analizę przykładów dobrych praktyk. Zamieszczenie jednego, przykładowego rozwiązania o pożądanych cechach jest niewystarczające.

9. Podsumowanie

W *Podsumowaniu* Autorka koncentruje się na uwarunkowaniach i przejawach zmian układów dawnych wsi w granicach Poznania. Podkreśla ich walory historyczne i krajobrazowe oraz postuluje sposoby przyszłego funkcjonowania. Narracja *Podsumowania* jest dość chaotyczna. Dziwi brak odniesienia do założeń i metodyki badań; ich wyniki przywołano zaledwie w jednym, dwuzdaniowym akapicie.

Język, struktura i redakcja pracy

Praca ma czytelną strukturę, logicznie powiązaną z metodyką badań. Jej język jest generalnie poprawny i komunikatywny. Forma edytorska monografii jest przyjazna dla czytelnika. W tej sytuacji dysonans stanowią błędy językowe, być może wynikające z pośpiesznej redakcji. Wadą są nadmiernie rozbudowane i nieprecyzyjne tytuły rozdziałów i podrozdziałów oraz miejscami chaotyczna narracja.

Podsumowanie oceny pracy habilitacyjnej

Autorka monitoruje zmiany dawnych układów ruralistycznych na terenie Poznania i uzupełnia stan wiedzy o tych układach. Lokalna ranga badań nie umniejsza ich wartości. Ponadto monografia prezentuje procedurę metodycznego opisu oraz jakościową i ilościową ocenę stanu zachowania struktur wybranych wsi w granicach miasta. Zastosowana metodologia może być przedmiotem dyskusji w środowisku naukowym. W obu tych kwestiach upatruję znaczenie głównego osiągnięcia naukowego Kandydatki dla rozwoju dyscypliny architektura i urbanistyka. Podejście badawcze Kandydatki charakteryzuje rzeczowość i pragmatyzm. Zdecydowanie słabszą stroną pracy stanowi synteza. Efektem wąskiego ujęcia badawczego jest brak bardziej ogólnych, syntetycznych wniosków.

Ocena pozostałego dorobku Habilitantki ocena istotnej aktywności naukowej

Pozostałe osiągnięcia naukowo-badawcze

Pozostały dorobek publikacyjny Habilitantki po obronie doktoratu stanowią:

- 4 wieloautorskie artykuły w czasopismach z bazy JCR; udział Kandydatki wynosi od 10% do 25%; 70 pkt MNiSW,
- 1 monografia naukowa we współautorstwie (udział 30%); 12 pkt MNiSW,
- 20 rozdziałów w monografiach naukowych, w tym 6 autorskich; udział Kandydatki w powstaniu publikacji wieloautorskich oszacowano na 30%-60%; 62 pkt MNiSW,
- 41 artykuły w czasopismach naukowych, w tym 1 autorski; 13 artykułów, w których powstaniu udział Kandydatki wynosił poniżej 40%; 2 artykuły w których powstaniu udział Kandydatki wyniósł powyżej 60%; 303 pkt MNiSW.

Sumaryczny impact factor [IF] według listy Journal Citation Reports, zgodnie z rokiem opublikowania wyniósł 2,965. Liczba cytowań publikacji bez autocytowań według bazy Web of Science wynosi 8. Indeks Hirscha wynosi 3.

Problematyka publikacji dr Agnieszki Wilkaniec mieści się w szerokim obszarze zagadnień krajobrazowych. Obejmuje treści związane z kształtowaniem krajobrazu kulturowego, w tym w szczególności z ochroną zieleni terenów pofortyfikacyjnych oraz parków przy dawnych zespołach dworsko-folwarcznych. Dotyczy kształtowania zieleni miejskiej oraz stanu zachowania i trwałości historycznych struktur przestrzennych wsi, jak też ochrony krajobrazu otwartego. Dr Agnieszka Wilkaniec realizowała również badania nad skutecznością prawnych instrumentów planowania przestrzennego w ochronie zasobów przyrodniczych i krajobrazowych. Inną gałęzią jej zainteresowań, potwierdzonych publikacjami, jest zdrowotność drzew i krzewów na historycznych terenach zieleni. Habilitantka rzadko samodzielnie realizowała prace badawcze; zazwyczaj podejmowała je we współpracy z innymi autorami, jednak przy istotnym własnym udziale. Świadczy to o wysokich kompetencjach Kandydatki do współpracy w zespołach badawczych. Badania dr Agnieszki Wilkaniec mają zdecydowanie lokalny zasięg terytorialny – koncentrują się na obszarze Wielkopolski, w szczególności na Poznaniu i okolicach, co z kolei ilustruje zainteresowanie problemami obserwowanego otoczenia, które powinno charakteryzować architekta krajobrazu.

Udział w międzynarodowych i krajowych projektach badawczych

Pani dr Agnieszka Wilkaniec w latach 2009-2011 współrealizowała krajowy projekt pod nazwą „Planowanie i kierunki rozwoju aglomeracji poznańskiej” prowadzony przez Konsorcjum Badań na Aglomerację Poznańską, w skład którego wchodziły Centrum Badań Metropolitalnych, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu i Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu. Uczestniczyła również w wielu pracach o charakterze badawczym o mniejszej randze, zamawianych przez instytucje publiczne i samorządowe. Dzięki uzyskaniu

stypendium Biura Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej odbyła staż na Uniwersytecie Komenského w Bratysławie.

Wygłoszenie referatów na międzynarodowych i krajowych konferencjach naukowych

Pani dr Agnieszka Wilkaniec wraz ze współautorami czynnie uczestniczyła w 28 konferencjach naukowych, w tym w 6 konferencjach międzynarodowych; 2 referaty wygłosiła samodzielnie na konferencjach krajowych.

Osiągnięcia dydaktyczne, organizacyjne, popularyzatorskie i na rzecz środowiska

Habilitantka była zaangażowana w pracach komitetów organizacyjnych konferencji naukowych: jednej krajowej i jednej międzynarodowej. Może pochwalić się licznymi efektami działalności dydaktycznej, m.in. przygotowaniem i prowadzeniem wykładów i ćwiczeń z wielu przedmiotów na kierunkach Ogrodnictwo i Architektura Krajobrazu na Wydziale Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu UPP [WOiAK UPP], w tym na studiach anglojęzycznych, oraz na kierunku Leśnictwo UPP. Prowadziła wykłady na studium podyplomowym Architektura krajobrazu otwartym na WOiAK UPP. Sprawowała opiekę promotorską nad studentami tego studium oraz była promotorem pomocniczym pracy doktorskiej na WOiAK UPP. Pełniła funkcję opiekuna prac inżynierskich i magisterskich, zajmowała się naukowymi kołami studenckimi i organizowała obozy naukowe. Siedem przygotowanych pod jej kierunkiem prac dyplomowych otrzymało nagrody i wyróżnienia w konkursach prac dyplomowych. Wspomagała organizację życia akademickiego będąc członkiem komisji egzaminacyjnych i rekrutacyjnej na WOiAK UPP oraz innych zespołów eksperckich w ramach macierzystej uczelni.

Kandydatka jest redaktorem jednej monografii oraz członkiem zespołu redakcyjnego serii wydawniczej Wydawnictw Miejskich Poznania. Jest też członkiem dwóch stowarzyszeń: Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Fortyfikacji i Stowarzyszenia Polskich Architektów Krajobrazu. Za działalność popularyzatorską otrzymała wyróżnienie, medal pamiątkowy i złotą odznakę członkowską Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Fortyfikacji. Od obrony doktoratu jest autorką i współautorką dwóch książek i szesnastu artykułów popularno-naukowych oraz jednej recenzji w czasopiśmie Acta Universitas Lodzensis Folia Geographica Socio-Oeconomica. Popularyzując naukę aktywnie współpracowała z otoczeniem społecznym. Jest współautorką opinii i ekspertyz dotyczących zieleni miejskiej i krajobrazu. W ramach prowadzonych badań współpracuje też z krajowymi i zagranicznymi ośrodkami naukowymi.

Twórcze osiągnięcia zawodowe

Dr Agnieszka Wilkaniec w okresie po uzyskaniu stopnia doktora skoncentrowała twórczość zawodową na projektach zieleni dziedziców, ogrodów, parków oraz rekreacyjnych przestrzeni publicznych na wsi i w mieście. Jest współautorką jedenastu projektów realizacyjnych i koncepcji projektowych.

Konkluzja

Dokonania naukowo-badawcze oraz efekty twórczej pracy zawodowej Kandydatki uznaję za wystarczające. Aktywność dydaktyczną i popularyzatorską oceniam wysoko. Autorka od czasu doktoratu istotnie powiększyła swój dorobek naukowy. W mojej opinii monografia przedstawiona do oceny wnosi znaczny wkład w rozwój dyscypliny architektura i urbanistyka. Polega on na uzupełnieniu stanu wiedzy o dawnych układach ruralistycznych w granicach Poznania oraz na zaproponowaniu metodyki analiz krajobrazowych, łączących ocenę jakościową i ilościową, która może być wykorzystana w kształtowaniu i ochronie historycznych struktur przestrzennych wsi.

Na podstawie recenzji najważniejszego osiągnięcia dr inż. arch. Agnieszki Wilkaniec, którym jest monografia pt. *Stan zachowania i trwałość historycznych układów przestrzennych dawnych wsi i majątków w strukturze Poznania* oraz po analizie całego dorobku Kandydatki stwierdzam, że jej osiągnięcia spełniają ustawowe warunki do nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk technicznych w dyscyplinie architektura i urbanistyka, określonych w Ustawie z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2017 poz.1789).

